ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Η απομυθοποίηση της ομάδας-Μέριλιν Μονρόε (έτσι την έκαναν)

του **Διονύση Ελευθεράτου**

‘Ισως ποτέ άλλοτε σε Μουντιάλ ένας αγώνας που να προηγήθηκε του μεγάλου τελικού δεν αναγορεύθηκε εκ των προτέρων σε μέγιστο συμβάν της διοργάνωσης, προορισμένο να καταγραφεί στα μπροστινά κεφάλαια της ποδοσφαιρικής ιστορίας. Έγινε όμως φέτος.

Αν η Γερμανία θα κατακτήσει το τρόπαιο για πρώτη φορά από το 1990 (ουδόλως απίθανο, δυστυχώς – ναι, «δυστυχώς», τι να κάνουμε, ο γράφων έχει τις προτιμήσεις του), αν θα το χαρεί η Αργεντινή «αναβιώνοντας» το 1986 (βάμος!), είναι πλέον μια απλή, λογική εκκρεμότητα… Ό,τι κι αν συμβεί όμως, φαντάζει ήδη δεδομένη η διπλή ταυτότητα με την οποία η φήμη του Μουντιάλ αυτού θα ταξιδέψει στο μέλλον. Είναι, πρώτον, το Μουντιάλ της εξοργιστικής σπατάλης, η οποία προκάλεσε την οργή εκατομμυρίων ανθρώπων, που αγαπούν το ποδόσφαιρο αλλά αηδιάζουν με τους ποικίλους «νταβατζήδες» του. Είναι, δεύτερον, το Μουντιάλ, κατά το οποίο η βραζιλιάνικη εθνική ομάδα, η «Σελεσάο», διαλύθηκε με 1-7 μέσα «στο σπίτι της».

Στη Βραζιλία αμφισβητήθηκε κάτι «διεθνές» και απομυθοποιήθηκε κάτι εγχώριο. Αμφισβητήθηκε επί ενάμισι χρόνο, στους δρόμους, ένα κανιβαλικό «μοντέλο ανάπτυξης» και κερδοφορίας. Απομυθοποιήθηκε το βραζιλιάνικο ποδόσφαιρο. Για σταθείτε όμως… Αλήθεια, «υποβιβάστηκε» – και μάλιστα με τρόπο τόσο καταλυτικό και οδυνηρό- κάποια ποδοσφαιρική κληρονομιά του Γκαρίντσα, του Πελέ, του Σόκρατες; Μήπως «τσαλακώθηκε» η μετάλλαξή της;

Τροφή για σκέψη δίνουν οι πρόσφατες δηλώσεις του παλιού άσου της «Σελεσάο», του Ρομάριο, μολονότι εν μέρει ηχούν σαν κοινότοπα κλισέ. «Η ομοσπονδία (σ.σ.: ποδοσφαίρου της χώρας) διοικείται από κλέφτες και διεφθαρμένους» είπε ο Ρομάριο. Ο κόσμος το ’χει τούμπανο, αλλά το τούμπανο ηχεί εδώ και πολλά χρόνια.

Η διαφθορά στο βραζιλιάνικο ποδόσφαιρο είναι υπόθεση παλιά και «ζόρικη». Το γνωρίζουν πολύ καλά π.χ. οι αναγνώστες του εξαιρετικού βιβλίου Futebol (Φούτεμπολ) που έγραψε ο Άλεξ Μπέλος, ανταποκριτής των εφημερίδων Γκάρντιαν και Ομπσέρβερ στο Ρίο ντε Ζανέιρο, όταν ολοκλήρωσε μεγάλη σχετική έρευνα (την άρχισε στα μέσα του 2000). Το ξέρουν καλά, επίσης, όσοι έτυχε να παρακολουθήσουν πώς και γιατί εκείνος ο αιώνιος μανδαρίνος Πελέ, την εποχή που ήταν υπουργός Αθλητισμού, υποχώρησε στις αξιώσεις του προέδρου της ομοσπονδίας Ρικάρντο Τεϊσέιρα και του πεθερού του, του -επίσης Βραζιλιάνου- (τότε) προέδρου της ΦΙΦΑ, του Χαβελάνζε.

«Rouba mas faz» λένε στη Βραζιλία. «Κλέβε, αλλά βγάζε και δουλειά». Διαφθορά διαφόρων «κυβικών» κυριαρχούσε κι όταν η «Σελεσάο» θριάμβευε ή απλώς έπαιζε ποδόσφαιρο που συντηρούσε την αίγλη της και διατηρούσε την ίδια κάπου κοντά στην κορυφή. Διότι συχνά το πόσο ψηλά στέκεσαι το ορίζουν οι εμφανίσεις σου, πειστικότερα από όσο το κρίνει αν έφθασες στον τελικό, στα ημιτελικά ή στα προημιτελικά ενός Μουντιάλ.

Η διαφθορά, λοιπόν, μπορεί να μαρτυρά πολλά και να φταίει για περισσότερα, όχι όμως για την τωρινή νίλα της «Σελεσάο». Ποτέ, άλλωστε, η μπόχα διαφόρων ποδοσφαιρικών στερεωμάτων δεν εμπόδισε τις αντίστοιχες εθνικές ομάδες να πάνε καλά, εάν οι συνθήκες και οι συγκυρίες ευνοούσαν. Οι αλλοτινοί θρίαμβοι της Βραζιλίας δεν αποτελούν τη μόνη απόδειξη. Η Ιταλία έγινε παγκόσμια πρωταθλήτρια το 2006, δηλαδή όταν το ποδόσφαιρο της χώρας ταλανιζόταν στη δίνη του τεράστιου σκανδάλου «Καλτσιόπολι». Η καλύτερη εθνική Γερμανίας όλων των εποχών, η πρωταθλήτρια Ευρώπης το 1972 και του κόσμου το 1974, «γεννήθηκε» στον απόηχο ενός εκ των μεγαλύτερων ποδοσφαιρικών σκανδάλων στη Γηραιά Ήπειρο: το 1971 διαπιστώθηκε ότι περίπου οι μισοί σύλλογοι της «Μπουντεσλίγκα» ήταν μπλεγμένοι σε υπόθεση δωροδοκιών και δωροληψιών, από τις οποίες θα εξαρτιόταν ποιοι θα υποβιβάζονταν και ποιοι όχι.

Ούτε ισχύει και το στερεότυπο πως οι επιδόσεις των εθνικών ομάδων «είναι καθρέφτης της ποιότητας» των αντίστοιχων πρωταθλημάτων (είθισται, μάλιστα, να αναφέρεται το δικό μας αντιπροσωπευτικό συγκρότημα σαν… αιώνια εξαίρεση του υποτιθέμενου κανόνα!). Εάν ίσχυε, η Αγγλία εδώ και πολλά χρόνια θα διακρινόταν στα Μουντιάλ, η δε Βραζιλία θα αποτύγχανε πάντοτε…

Πολύ περισσότερο πλησιάζει την αλήθεια ο Ρομάριο, όταν συνδέει την ασήκωτη «εφτάρα» -και όλα όσα αυτή ανέδειξε, ξεγύμνωσε ή και επιβεβαίωσε- με τις «μπίζνες και τους ποταμούς χρημάτων». Όλα αυτά δεν παραπέμπουν κατ’ ανάγκη σε τυπική διαφθορά. Παραπέμπουν όμως σε κάτι που γράφαμε στο Πριν στις πρώτες ημέρες του Μουντιάλ του

2006, όταν διαπιστώναμε ότι η αποστολή της βραζιλιάνικης ομάδας στη Γερμανία γινόταν ένα ατελείωτο σόου: δήμαρχοι οργάνωναν γιορτές, είχαν πουληθεί δεκάδες χιλιάδες εισιτήρια για μία… προπόνηση (!) της ομάδας, κ.λπ. «Έκαναν τη"Σελεσάο"… Μέριλιν Μονρόε της μπάλας!» γράφαμε τότε. Ε, κάποια στιγμή θα κατέφθανε, παρέα με τα χαμόγελα του τερατώδους μάρκετινγκ, η καταστροφή.

Εδώ και πολλά χρόνια η «Σελεσάο» διαδραματίζει το ρόλο του πιο φανταχτερού εμπορικού αντιπροσώπου της Νάικ. Κάποτε το περιοδικό Γουόρλντ Σόκερ αποκάλυψε ότι, βάσει συμβολαίου με τη βραζιλιάνικη ομοσπονδία, η Νάικ είχε το δικαίωμα να επιλέγει τους οκτώ από τους έντεκα παίκτες! Αναστατώθηκε η Βραζιλία το 1998, όταν κυριάρχησε η φήμη πως ο Ρονάλντο αγωνίστηκε στον τελικό του Μουντιάλ της Γαλλίας μολονότι ήταν άρρωστος, σε μαύρα χάλια, επειδή η Νάικ δεν επέτρεπε να λείψει από τέτοιο ματς ο πιο διάσημος παίκτης της ομάδας. Διότι σημασία δεν είχε τι ήταν προτιμότερο από πλευράς αγωνιστικής αλλά από πλευράς εμπορικής… Δίκες έγιναν στη Βραζιλία για το θέμα, ο ίδιος ο Ρονάλντο «έβγαλε λάδι» τη Νάικ – και τη… λιβάνισε για τα καλά. Ελάχιστοι πείσθηκαν.

Το ποδόσφαιρο έχει την ουσία του, έχει και την περιουσία του. Όταν η δεύτερη επιβάλλει τόσα πολλά «θέλω» στην πρώτη, αρχίζουν και οι παίκτες να μη νιώθουν… ακριβώς παίκτες. Όποιος δυσκολεύεται να κατανοήσει πώς σχετίζονται όλα αυτά με το 1-7, ας φέρει πάλι στο νου του το ματς. «Υπεύθυνο» γι' αυτό το σκορ ήταν ένα δεκάλεπτο, κατά το οποίο κάμποσοι παίκτες της «Σελεσάο» λειτουργούσαν σαν να ήταν «διασκεδαστές» σε τσίρκο ή μπόμπιρες σε παιδική χαρά. Ε, αυτό σε μια «κανονική» ομάδα δεν γίνεται, όσες κι αν είναι οι αδυναμίες της.

Ενδεικτική ήταν η συμπεριφορά του αμυντικού Νταβίντ Λουίζ: όταν η ομάδα χρειαζόταν επειγόντως ανασυγκρότηση στα μετόπισθεν, εκείνος εγκατέλειπε τη θέση του κι έτρεχε στην επίθεση, παριστάνοντας τον Νεϊμάρ… Θα έκανε ποτέ κάτι τόσο ανορθολογικό, αγωνιζόμενος σε οποιονδήποτε ευρωπαϊκό σύλλογο; Πιθανότατα όχι. Το έκανε όμως στη «Σελεσάο». Γιατί; Μήπως επειδή εκεί, στη «Σελεσάο», η φιγούρα και το φαίνεσθαι έχουν την πρώτιστη σημασία; Είπαμε, κάποτε το 1998 ο Ρονάλντο έπρεπε να «φαίνεται» στον αγωνιστικό χώρο του Σταντ Ντε Φρανς, κι ας μην μπορούσε να πάρει τα πόδια του…

Η ποδοσφαιρική Βραζιλία θα ξαναγίνει Βραζιλία, εάν πάψει να είναι Μέριλιν Μονρόε της μπάλας. Διαφορετικά, το μόνο ερώτημα που θα εγείρεται θα θυμίζει όντως τη Μέριλιν: σκοτώθηκε μόνη της η «Σελεσάο», ή την «τελείωσαν» οι ατελείωτες ουρές χορηγών κι εμπόρων; Στην περίπτωση της Μονρόε το ερώτημα παρουσιάζει ενδιαφέρον, ιστορικό τουλάχιστον. Στην περίπτωση της «Σελεσάο» το πολύ πολύ να το πεις ακαδημαϊκό…

Πηγή: ΠΡΙΝ